

Від педагогічних курсів – до державного університету

26

Майже 90 років у мальовничому куточку Північного Приазов'я – місті Мелітополі – підготовку фахівців різного профілю здійснює університет, який пройшов нелегкий, але достойний шлях від педагогічних курсів до державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Широкою громадськістю він справедливо визнаний не тільки провідним вищим навчальним закладом регіону, а й науковим і культурним центром Сходу та Півдня України.

Нині Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького – вищий навчальний заклад IV рівня акредитації. Університет співпрацює з міжнародними науковими спільнотами, тут заохочується студентська наукова робота, діють численні творчі студентські колективи, спортивні секції тощо.

25 квітня 2000 року Постановою Кабінету Міністрів України Мелітопольський державний педагогічний інститут перетворено на університет, із 2008-го він носить ім'я Богдана Хмельницького. У 2009 році на виставці-презентації «Інноватика в освіті України» університет нагороджено дипломом «Лауреат конкурсу» в номінації «Інноватика у вищій освіті», а в 2010-му університет отримав золоту медаль на XIII міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні – 2010» під патронатом МОН і АПН України у номінації «Упровадження здобутків педагогічної науки в освітню практику» та диплом «За високі творчі досягнення в інноваційному оновленні національної системи освіти».

Університет має добре розвинені матеріально-технічну та соціально-побутову бази: 7 навчальних корпусів, бібліотеку, 2 спортивні зали, їдальню, санаторій-профілакторій, два 9-поверхові студентські гуртожитки, агробіологічний комплекс, навчально-польову базу (с. Богатир), навчально-науково-польову базу (с. Степанівка), бази відпочинку на узбережжях Азовського моря та Молочного лиману. Навчальні аудиторії обладнані сучасною технікою, до послуг студентів – 15 комп'ютерних класів.

Вчена рада університету започаткувала добру традицію направленої діяльності, яка реалізується в річному

тематичному спрямуванні: 2006 – рік заочної форми навчання «Заочній освіті – університетські пріоритети»; 2007 – рік здоров'я «Здорова нація – здорова держава»; 2008 – рік, присвячений історії університету з нагоди 85-річчя від дня утворення; 2009–2010 – рік «Якісній підготовці спеціалістів – наукову підтримку».

Підготовка фахівців здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра (20 напрямів підготовки), спеціаліста (19 напрямів підготовки), магістра (14 напрямів підготовки).

Під егідою університету створено навчально-методичний комплекс за участю Запорізького та Бериславського педагогічних коледжів, Нікопольського педагогічного училища, Хортицького багатопрофільного реабілітаційного центру. Така співпраця є важливою ланкою ступеневої підготовки фахівців.

Для вдосконалення системи внутрішнього моніторингу якості освіти, яка має відповідати сучасним науковим досягненням та освітньо-культурним цінностям студентів, в університеті діє Центр експертизи та моніторингу якості освіти (директор – доктор філософських наук, професор Тамара Троїцька).

Наукові інтереси 30 кафедр, НДІ «Біорізноманіття наземних та водних екосистем України», 9 науково-дослідних підрозділів університету відповідають пріоритетним напрямам сучасної науки й пов'язані з вивченням географічних та соціальних чинників національного розвитку країни, біологічного різноманіття та стану природного середовища, теоретико-методологічних основ професійної підготовки майбутніх педагогів.

Співробітниками університету виконується понад 40 науково-

Ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України, депутат Запорізької обласної ради Іван Аносов

дослідних тем фундаментального та прикладного характеру.

Протягом останніх трьох років професорсько-викладацьким складом та науковими співробітниками університету було опубліковано 1682 наукові праці, зокрема у фахових наукових виданнях – 970, монографій – 14, підручників та навчальних посібників – 53, із яких отримали гриф МОН України – 26.

На базі університету за цей період проведено 24 наукових заходів різного рівня: 17 – міжнародних, 7 – усеукраїнських конференцій.

У МДПУ функціонують 30 студентських наукових гуртків, де проводять наукові дослідження понад 600 студентів. За підсумками наукових досліджень студенти опублікували 2009 року 519 наукових робіт, із яких – 341 одноосібно. Результати науково-дослідної роботи викладачів, аспірантів і студентів оприлюднюються в університетських наукових збірниках.

З 1992 року діє аспірантура – здійснюється підготовка аспірантів за 9 спеціальностями. За останні роки захищено 7 докторських та 103 кандидатські дисертації.

Міжнародне співробітництво університету базується на 30 угодах із навчальними закладами, науковими установами, громадськими організаціями. МДПУ співпрацює з Південно-Західним університетом «Неофіт-Рілські» (Благодєвград, Болгарія), Софійським університетом «Клімент Охридські» (Болгарія), Белгородським державним університетом (Росія), Білоруським державним педагогічним університетом імені Максима Танка (Мінськ, Білорусь), університетом міста Зальцбурга (Австрія), Женевським університетом (Швейцарія), Мічиганським університетом (США).

У межах реалізації «Програми розвитку міжнародної діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького» співпраця здійснюється з такими науковими установами: Інститут «Бюро Ваарденбург» (Нідерланди), Національний інститут дикої фауни (Італія), Національний інститут орнітології (Німеччина), Мічиганський інститут досліджень навколишнього середовища (США), Інститут вікової фізіології РАН (Москва, Росія), Інститут художнього виховання (Росія), Центр етики та вивчення бідності (Австрія), Інститут етнографії Академії наук Болгарії (Болгарія). Серед громадських установ – Всесвітній фонд природи (Бельгія), Єврокомісія ЄС (Бельгія), Асоціація центрів і клубів ЮНЕСКО (Молдова).

Науково-дослідний інститут «Біорізноманіття наземних та водних екосистем» створено у 1997 році при Мелітопольському державному педагогічному інституті. З першого дня заснування його очолює доктор біологічних наук, професор Євген Писанець. Основу наукових підрозділів становлять 30 науковців, серед яких: 2 члени кореспонденти УЕАН, 4 доктори наук, 10 кандидатів наук, 3 аспіранти, 2 здобувачі наукового ступеня доктора наук та 2 – кандидати наук. Учені НДІ беруть активну участь у виконанні важливих міжнародних програм (Рамсарська, Бернська, Бухарестська конвенції, конвенція з біорізноманіття (Ріо-де-Жанейро)) і мають багато угод із науковими установами зарубіжних країн Європи, Америки та Африки.

Виконуються угоди з Польською академією наук, Італійським національним інститутом дикої природи, інститутом Макса План-

ка (Німеччина), Всесвітнім Фондом охорони навколводних птахів тощо. Відповідно до контрактів із Дунай-Карпатською програмою Всесвітнього Фонду дикої природи (WWF, Відень, Австрія), Єврокомісією з охорони Чорноморського басейну, Чорноморською програмою *Wetlands International* учені НДІ виконують низку проектів, пов'язаних зі збереженням та управлінням біорізноманіттям природних комплексів півдня України.

До основних напрямів соціальної підтримки студентів університету належать медичне обслуговування, лікування та оздоровлення, організація комплексного гарячого харчування, матеріальна допомога пільговим категоріям студентів. В університеті працює санаторій-профілакторій, в якому щомісяця оздоровлюється 125 студентів.

Студенти також мають змогу оздоровлюватися під час проходження навчальної практики на навчально-польовій базі в с. Богатир на узбережжі Молочного лиману, у Степанівському навчально-науково-дослідному комплексі та на спортивно-оздоровчій базі «Еллада» на узбережжі Азовського моря.

Університет 100-відсотково забезпечує студентів місцями в гуртожитках. Тут створено належні умови для навчання й відпочинку: бібліотеки, тренажерні й танцювальні зали, кімнати студентських рад, спортивні майданчики, буфети, перукарні, стоматологічний кабінет тощо.

У складі студентського комітету університету представники усіх факультетів. У гуртожитках працюють студентські ради. Свою діяльність студкомітет спрямовує на вдосконалення навчально-виховного процесу – якість навчання, підвищення рівня духовності та культури, національно-патріотичне виховання, формування у студентської молоді активної громадської позиції. Члени студкому входять до складу вченої ради університету, ректорату, приймальної комісії, обласного молодіжного парламенту та до Студентської ради при Кабінеті Міністрів України. Для підготовки студентів-активістів до роботи в органах студентського самоврядування в університеті працює «Школа студентського активу».

Студентський комітет бере участь в організації та проведенні різноманітних заходів, як-от: студентські науково-практичні конференції, предметні олімпіади, щорічні уні-

верситетські конкурси «Студент року», «Краща академічна група», «Кращий студентський гуртожиток університету», фестивалі студентської естрадної творчості «Університетські зорі», конкурси краси та грації «Міс університет» та «Містер університет», конкурс педагогічної майстерності «Я – вчитель-професіонал», фестиваль української народної творчості «Всі ми, браття українці, козацького роду», ігри закритої університетської ліги KBK, спартакіади тощо.

В університеті з 2002 року діє Центр культури й мистецтв, де студенти займаються в багатьох гуртках і творчих колективах. Художня рада сприяє підвищенню майстерності та покращенню якості організації й проведення культурно-масових і мистецьких заходів.

Агробіологічна станція навчального закладу була створена в 1951 році, яку 1996-го перетворили на агробіологічний комплекс – із тваринницьким та рослинницьким відділами. У першому розводять велику рогату худобу, свиней, коней, птахів, нутрій та займаються бджільництвом. З ініціативи ректора університету професора Івана Аносова створено єдину в Україні серед педагогічних ВНЗ кінноспортивну секцію «Алюр», де утримують верхових коней будьоннівської, англійської, української верхової та інших порід. Рослинницький відділ складається з яблуневого й черешневого садів, винограднику та арборетуму. Перлиною агробіологічного комплексу є дендрологічний парк (арборетум), який було закладено 1999 року – нині він налічує понад 150 видів порід дерев і чагарників.

Бібліотека університету заснована в 1923 році. Вона має універсальний фонд – 394 948 примірників українською, російською, англійською, німецькою, французькою мовами. У фонді бібліотеки раритетні, стародруківані видання XVIII–XIX ст. Рідкісною й цікавою за своїм змістом є колекція книг XVIII – поч. XX ст. Мелітопольського відділення Географічного товариства.

Бібліотека здійснює роботу з освоєння електронних технологій, створення та надання користувачам електронних продуктів і послуг. У бібліотеці використовується власний програмний продукт «Віртуальна бібліотека», працює веб-версія алфавітного каталогу бібліотечного фонду. Обладнано точку доступу до мережі Інтернет сучасними *Wi-Fi* технологіями.